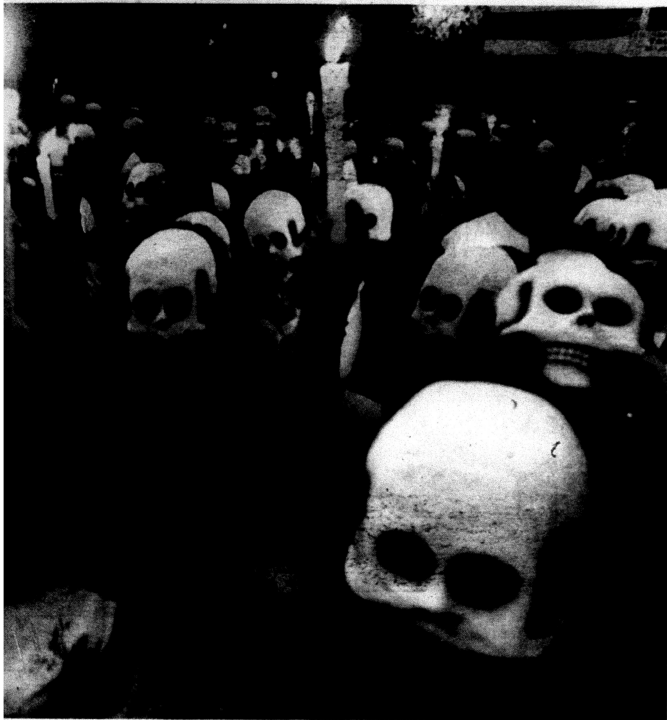

Afrika

Aidsepidemin bröt ut i början av 1980-talet. Nu finns 33 miljoner smittade människor i världen, varav 23 miljoner i Afrika. På bilden hedras mexikaner sina vänner som dött i den fruktade sjukdomen.

ning, därför att de som "bushmeat" blivit en eftertraktad delikatess. När jägare karvat upp apkadaver har virusmittat blod kunnat infektera sår på händerna. Så länge apjägarna levde i små, isolerade grupper långt inne i den ogenomträngliga skogen saknade sjukdomen spridningsmöjligheter. Det ändrades drastiskt med "förändringens vindar" som under 1950- och 60-talen ledde till Afrikas avkolonisering. Skogsavverkning gav upphov till vägar, som öppnade kontinentens inre, städer växte cancerartat och människor förflyttade sig som aldrig förr. Kvinor och barn stannade vanligen kvar i byarna medan männen reste hundratals kilometer på jakt efter arbete. I deras spår följde horder av prostituerade. För hiv-virus, som tidigare hade vegeterat i spridda djungelgläntor, öppnades plötsligen ett otal nischer som sträckte sig från San Franciscos bastuklubbar till Bangkoks massageinstitut.

DEN SÅ KALLADE "naturliga överföringsteorin" har onekligen ett drag av viktoriansk moralism. Aids är priset afrikanerna får betala för så kallad självständighet, inbördeskrig, urbanisering, promiskuitet och grymhet mot apor – kort sagt, naturens hämnd. Det går dock inte att förneka att vårt umgänge med de andra djuren aldrig varit riskfritt. Från schimpansen har vi tidigare fått malaria och gula febern, kossorna i Arlas mjölkfabrik har givit oss smittkoppor, mjältbrand och tuberkulos, vattenbuffeln är källan till spetälskan, hästen till den vanliga förkylningen, grisar och ankor håller i gång influensaepidemierna och från vår bästa vän hunden har vi fått mässling och rabies.

Eftersom 99 procent av allt som lever är encelliga potentiellt parasitiska organismer är det föga förvånande att vi då och då dukar under för deras oavbrutna anlopp. Den opraktiska, sexuella fortplantningsmetodens "raison d'être" är att skapa den genetiska variation som gör att våra immunsystem nödtorftigt kan hänga med i den eviga kapprustningen mellan värdjur och parasiter. Det är därför särskilt ironiskt att hiv-viruset, som förintar våra immunsystem, sprids genom sexualdriften. Om Hoopers teori är riktig, det vill säga att aidsepidemin fick sin "kick-off" genom ett behjärtansvärt vaccinationsprogram i Kongo, måste gudarna förvisso vara lika galna som landets monstruösa härskare.

SVANTE FOLIN

IT-företagen mot Goliat

Att omfamna rebeller är svenskare än svenskt. Särskilt om de gör som man alltid har gjort, konstaterar Jacob Rennerfelt om Uvells IT-bok.

På några få år har företagsnamn som Icon, Spray, BIP och Framtidsfabriken tagit plats i vårt medvetande. Och med dem flera av deras företrädare. Namnkunnigast är Icons grundare, Johan Staël von Holstein och Framtidsfabrikens (numera det språkligt stympade Framfab) Jonas Birgersson. Framtoning och manér skiljer sig avsevärt från vad vi är vana vid inom näringslivet.

NÄRINGSLIV

Markus Uvell

Rebeller - IT-företagen och samhället

Timbro, 1999

Jonas Birgersson bär orange Helly-Hansen-tröja i stället för kostym som VD för ett miljardföretag. Och mycket kan sägas om Johan Staël von Holstein, men inte att han lever upp till Wallenbergarnas devis om att verka men inte synas. Kontroverser med verkställande direktörer (ett exempel är Franco Fedeli) exponeras gärna i media. Bristen på företagsekonomiska värderingsmodeller gör att en färgstark ledare kan lyfta aktiekursen till himmelska höjder.

BOKTITELN GER EN hygglig fingervisning om vad författaren anser om IT-företagarnas samhällsyn. De är "underdogs" som kämpar mot det etablerade. David mot Goliat. I USA representeras etablissemang av Microsoft. Här är dödsfienden Telia. De gamla industriföretagen står inte heller högt i kurs. Där råder byråkrati, hierarki, anonymitet och långa beslutsprocesser. Till skillnad från de gamla industriföretagen, vars direktörer hittar lika bra i näringsdepartementets korridorer som vilken tjänsteman som helst, så "finns inte" politiken för IT-företagen. Politiken är intressant därför att den inte hänger med i IT-branschens höga tempo. Som Beata Wickbom på Razorfish konstaterar:

"De kör på för fullt och hoppas att det funkar."
Uvell finner det hoppingsvande att deras värderingar avviker från det traditionellt svenska. Fullt så originella är de inte. När de avtvingas en uppfattning så tycker de – som vilken SAF-direktör som helst – att det viktigaste är utbildning och lägre skatter. Det är skojigt men framför allt motsägelsefullt när de varvar sin skeptiska inställning till staten med att samma stat ska pytsa in miljarder i bredbandsåtsättningar. Intresset luger som bekant aldrig.

ATT IT-BRANSCHEN PRÄGLAS av en individualistisk och smått anarkistisk organisationskultur är en sak. Att den skulle stå för en ny ekonomi som lyder under andra ekonomiska lagar som i sin tur påverkar företagarnas samhällsuppfattning är en annan. Så mycket nytt under solen är det inte. Och några genomtänkta idéer om samhället har man inte bara för att man är opolitisk nyliberal. Som Uvell konstaterar kan deras politiska naivitet och bristande politiska intresse en dag bli en nackdel för dem. Det gäller att veta vad som pågår. Men visst, Birgersson och Staël von Holstein (som enligt Uvell ideologiskt inte är representativ för IT-företagarna) får mer än gärna leverera rallarsvingar mot etablissemang.

Med några klatschiga kapitelrubriker hämtade från Ebba Grön illustrerar Uvell IT-företagens puerila upproriskhet. Men trots att anslaget är bra så framkommer inget nytt och viktigt. I stället för att lägga ned mer tid på egen analys och egna intervjuer så recyklar han alltför mycket material, framför allt från Computer Sweden. Hade Uvell tagit mer tid sig kunde han säkert kunnat åstadkomma något riktigt intressant. Nu får jag i stället intrycket att boken tillkommit i en hast för att tjänstgöra som PR åt Markus Uvells nystartade företag inom samhällsanalys och kommunikation.

JACOB RENNERFELT

Jonas Birgersson satsar på mjukiskostym.